

Radić zopet proti republiki.

V Zagrebu je dopisnik beograjskega lista »Politika« bil dne 3. junija pri Stefanu Radiću. Vprašal ga je o njegovem mnenju glede politike. Dopisnik je stavil Radiću vsem vprašanj in si je vse odgovore natanko zabeležil. Vse to je objavil list dne 4. junija 1925. Ko sta dogovor končala, je Radić spis prečital in izjavil, da ga lahko objavi.

Kaj je povedal Radić?

Med drugim je rekel sledeče: »Vsi prijatelji naše države so zadovoljni, da se je pričela Radićeva stranka vezati z Pašičevo radikalno stranko. Na pravem potu smo. Kralja in naše zunanje prijatelje ne smemo varati (s republiko?).«

Nadalje izjavljam, da mi (Radićevci) sprejmemo v celoti današnje stanje v državi in hočemo sodelovati (s Pašičem) na osnovi sedanje (vidovdanske) ustave.

S tem je Radić povdaril, da je zadovoljen z vsem, kar se v naši državni upravi godi. Čuden ta Radić, da se mu centralistična ustava naenkrat tako dopade. Mislimo, da je podal Radić to izjavo samo za se, ker dvomimo, da bi Hrvati bili zadovoljni s sedanjimi žalostnimi razmerami.

Dopisnik »Politike« je nato vprašal Stefana Radića: »ozirom na vse, kar ste mi izjavili, Vaša stranka v vsakem slučaju ostane na svoji monarhistični in državotvorni liniji?«

Radić je na to odgovoril:

»V vsakem slučaju ostane Hrvatska seljačka stranka monarhistična, to je prava normalna linija naše stranke, to je naša politika, a ono, kar je bilo poprej, to je bila samo taktika. Mi v ostalem nismo postali monarhisti preko noči, ampak smo se že davno pred volitvami pripravljali, da uredimo svojo linijo v monarhističnem in državotvornem pravcu.«

Iz tega sledi, da je Stefan Radić s svojo stranko in svojimi agitatorji pred volitvami ljudem govoril in obljubljal republiko, samo radi tega, da je dobil glasove volilcev. To je bila taktika, pravi Radić. Doslovno tudi potrjuje Radić, da je z republiko samo slepil, ko pravi: »... v taki borbi človek nikdar ne pokaže svojega pravega lica.«

Tu imate sedaj vi zapeljani Radićevi volilci jasen dokaz, da je bilo govorjenje in pisanje Radićevcev o republiki samo prazno farbanje ljudstva.

Radićevi poslanci sedaj delajo kravje kupčije s Pašičem in velesrbsko radikalno stranko. Radićev nečak Pavle, sedanji vodja hrvatskih poslancev hodi pogosto na dvor. To so silni republikanci, ti Radićevci.

Slovenska ljudska stranka pa svojega programa ne spreminja. Naši poslanci se ne prodajajo Pašiču!

Ljudje, ki ste bili zapeljani in ste glasovali z Radićem, čitajte vse to in pomislite!

Politični ogled.

Država SHS.

Radićevski katoliški in pravoslavni praznikov je vladal precej časa v Beogradu politični mir in še le za danes se pričakuje nekaj važnih dogodkov in to predvsem

verifikacija preostalih Radićevskih mandatov.

Beje je tudi Pašič za to, da se ti mandati verificirajo in da bo potem dne 8. februarja izvoljena skupščina polnoštevna.

Glede RR sporazumevanja si nadopolni del zagrebske javnosti domišljuje, da je ta Pašičeva odločitev, če je sploh resnična, že višek volje za sporazum. Tako mnenje pa imajo lahko samo vrtoglavci, kajti verifikacija mandatov ali potrjenje izvoljenih poslancev ni usluga, ampak sveta dolžnost vsake vlade in vsake vladajoče stranke. Če je Pašič sedaj za to, da se preostalih 24 hrvatskih mandatov verificira, ni to od njegove strani noben izraz sporazumevanja, ampak k večjemu zelo pozno popravljanje krivice, ki teče že toliko mesecev.

O sporazumu z radikali

ama del Radićevcev sploh jako čudne pojme. V zagrebskem dnevniku »Jutarnji list« izidejo od časa do časa razprto tiskani članki, ki govorijo o sporazumu, ko da bi imel biti že drugi dan gotov. V teh člankih je točno samo to, kar se nanaša na

samostojne demokrate.

V tem so si po vseh znamenjih Hrvati še vedno gotovi in složni, da je samostojno-demokratska politika glavno zlo in da se s samostojno-demokratsko stranko kot stranko nasilja, nezakonitosti in samopašnosti ne more pod nobenim pogojem sodelovati. Zadnjič je stalo enkrat v listu, ki dela najbolj za brezpogojni sporazum z radikali, prav odločno zagotovilo, da Radićevci v slučaju radikalne zahteve, naj bo tudi Pribečević deležen sporazumskega razgovorjanja, takoj prekinajo vse razgovore z radikali, vstopijo na sedanji politični črti v najostrejšo opozicijo ter s posebnimi razglasi tudi srbskemu narodu povedo, da so radikali kot predstavniki Srbov odklonili brezpogojni sporazum s predstavniki Hrvatov samo radi tega, da podaljšajo življenje nasilni in ničvredni samostojno-demokratski politični družbi.

Pošteni srbski krogi

so od dne do dne sigurnejši v mnenju, da vodstvo radikalne stranke Radićevce vodi samo za nos in da je glavna svrha celega radićevskega preokreta in celega razgovorjanja rešitev zaprtega Stjepana Radića. Pavle Radić, nečak

Tonček

že željno pričakuje svojo Miciko! Saj ji je tudi prinesel od trgovca priljubljene »Toro« prsne karamele, ki tako blagodejno učinkujejo na dobro voljo in želodec. Nele izvrstno sredstvo proti prehlajenju in slabi prebavi, so tudi fini bonboni za ljudstvo. Dobi se jih povsod za 3 D.

Stjepana, se često razgovarja s Pašičem in srbski opozicijski politiki, ki Pašiča najboljše poznajo, trdijo, da se ti razgovori sučejo samo okrog tega, kako bi se Stjepana Radića spravilo iz zapora. Pašič enkrat obljubi, drugič odreče, enkrat stavi te, drugič druge pogoje, a pri tem čaka na

razkol v hrvatskih vrstah.

To pričakovanje Pašiča se že uresničuje. Ko en del hrvatskih poslancev misli samo na strankarske interese in posebej še na usodo svojega voditelja, se pa drugi del vprašuje: Ali se da z radikali pod Pašičevim vodstvom sploh sklepati kak sporazum, ko Pašič vendarle doslej dela vse, kar je najočitnejše in najhujše proti sporazumu. Ti hrvatski poslanci, člani Hrvatske zajednice, so mnenja, da je treba stremeti za pravim narodnim sporazumom, za katerega pa radikali pod sedanjim vodstvom niso sposobni. Radićevci radi naglašajo, da se je tudi Pavle Radić od Pašiča navadil molčanja, zajedničarji pa pravijo, da ni dobro, če se kdo uči od radikalnega vodstva.

Izjave opozicijskih voditeljev.

Ko je dr. Korošec odpotoval na nedeljsko sejo strankinega vodstva v Ljubljani, o kateri poročamo prihodnjč, je dejal novinarjem, da je treba na razčiščenje položaja počakati še kakih 10 dni. Voditelj bosanskih muslimanov dr. Spaho je pa izjavil: »Mi delamo že dve leti na sporazumu in se zato veselimo, da je tudi Pašič končno spoznal potrebo sporazuma ter se zato pogaja z Radićem. Naravno je, da bomo še bolj veseli, če privedejo pogajanja do zaželenega cilja — do sporazuma. Svoje stališče do sporazuma, čegar glavni obrisi nam še niso znani, pa bomo določili še le tedaj, ko nam bo ta sporazum znan. Že danes pa moremo reči, da nas more zadovoljiti samo oni sporazum, ki bo dal smer za rešitev vseh glavnih vprašanj, to pa so vprašanja ureditve države, vrnitev celokupne državne uprave na pot ustavnosti in zakonitosti, uvedbo reda v državni upravi in boj proti korupciji ter ostalo.«

V BOLGARIJI

se strašno vladno nasilje nadaljuje in vsak dan pade večje število žrtev pod zločinsko roko najrazličnejših vladnih bojnikov. Kulturnemu svetu mora biti jasno, da se bolgarska vlada bori proti celemu narodu. Delovnemu ljudstvu Bolgarije so odvzete vse pravice in vse svoboščine, člani vladne stranke imajo popolnoma proste roke, vsem vladi sumljivim in nezanesljivim je pa določena smrt in sicer ne smrt po sodniškem izreku, ampak nečloveško mučenje in končno smrt od strani vladnih privržencev, ki imajo svobodne roke tudi pri uničevanju vseh svojih nasprotnikov. Iskanje sumljivcev, odnosno žrtev, se raztega tudi že v kroge, katerim je nemogoče podtikati komunizem ali kaj podobnega. Zaprli so nedavno celo ministra Stojančeva, člana sedanje vlade, češ, da je imel tajne stike s komunisti in zemljoradniki. Minister Stojančev se je gotovo zameril vsemogočni vojni ligi in ta ga hoče sedaj spraviti iz poti.

ITALIJA.

Te dni slavi italijanski kralj 25letnico svojega vladanja. Proslaviti ga je hotel tudi nefašistični narod in njegovi zastopniki, fašisti so pa to proslavo preprečili ter jo vzeli popolnoma v svoje roke. Na dan obletnice so bili zaplenjeni do malega vsi opozicijski listi.

Na podoben način so fašisti preprečili tudi spominsko počastitev pred enim letom od fašistov umorjenega poslanca Mateottija. Ko so fašisti zvedeli, da pripravlja opozicija skupno proslavo tega mučenika, so izjavili, da pridejo tudi oni na vse take shode in da bodo tam proslavljali svoje žrtve, ki so padle v spopadih z opozicijskimi.

DRUŠTVO NARODOV.

V ponedeljek se je začelo v Zenevi 34. zasedanje sveta Društva narodov. Na dnevnem redu je nekaj važnih vprašanj in sicer o narodnih manjšinah poljskih, bolgarskih in madžarskih. Posvetovalo se bo tudi o avstrijskem vprašanju, kar pa ne bo dovedlo do nobenih novih zaključkov, ker je svet Društva narodov sprejel avstrijsko zahtevo, naj se osnuje posebna komisija za proučevanje gospodarskega stanja v Avstriji. Razpravljalo se bo tudi o vojnem nadzorstvu v Avstriji, Nemčiji, Madžarski in Bolgariji.

ZAVEZNIKI IN NEMCIJA.

Zavezniki so poslali nemški vladi svojo noto ali spomenico glede pogojev za izpraznitev Porurja. Zavezniska nota nemški vladi obsega dva dela. V enem delu priznava, da Nemčija izpolnjuje svoje reparacijske obveznosti, v drugem delu pa našteva prestopke Nemčije proti razoro-

žitvi. Nota zahteva znatno zmanjšanje števila javne straže, ki je v resnici vojaška organizacija. Dalje zahtevajo zavezniški uničenje strojev v nekaterih tovarnah, ki so prikladni za izdelovanje orožja. Različne tehnične vojaške čete je treba razpustiti, generalni štab pa se mora omejiti. Ustroj železniške službe je treba preurediti na način, ki nima vojaškega značaja.

Prireditve.

Dramatična prireditve pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Izobraževalno društvo Sv. Martin pri Vurbergu priredi v nedeljo, dne 14. t. m., dve igri: žaloigro v petih dejanjih »Junaška deklica« in žaloigro v dveh dejanjih »Oh, ta Polona.« Odbor društva vabi k številni udeležbi!

Celjsko orlovsko okrožje vabi v nedeljo, dne 12. jun. 1925. v Laško na orlovski dan. Spored: dopoldne »Tabor«, na katerem govori g. dr. Ogrizek in dr. Godnič, ob 10. uri služba božja. Popoldne ob dveh večernice, ob štirih javna telovadba. Izleta se udeleži tudi celjski pevski zbor. Po vseh železnicah bo polovična vožnja. Prijatelji orlovstva uljudno vabljeni! Bog živi!

Sv. Peter pri Mariboru. Na binkoštno nedeljo so nam Orlice nudile prav lepo in prigrčno zabavo. Pri domači cerkvi so priredile telovadni nastop s prav izbranim sporedom. Pokazale so, da se mnogo doseže, če le ne manjka dobre volje. Vse skupno in vsaka posebej so se potrudile, da se izvrši prireditve tem lepše. Prav lepo so telovadile, deklamirale in pele. Sestra načelnica je z vznešenimi besedami govorila ter navduševala mladenke k čednostnemu življenju in jih vabila tudi v orliško organizacijo. Posebno ljubke so bile one točke, ki jih je izvajal nižji naraščaj. Največ zaslug pri vsem pa odpaše tukajšnjemu č. g. kaplanu Matku Krevh, ki z veliko požrtvovalnostjo deluje za orlovsko idejo. Želimo, da bi organizatorično delo, katero se je v naši župniji začelo lepo razvijati, se prav uspešno širilo ter obdržalo našo mladino krepko in čednostno.

Sv. Ana v Slov. goricah. Na binkoštni ponedeljek smo obhajali celodnevno slavnost. Naše Kat. prosvetno društvo je imelo slovesno blagoslovitev in položitev temeljnega kamna novemu Društvenemu domu. Obenem je naša vrla Mladeniška zveza obhajala svojo prvo obletnico. Popoldne so naše mladenke predstavljale pretresljivo žaloigro »Junaška deklica.« Slavnosten govor je imel g. prof. Ivan Prijatelj iz Maribora. Ta dan je naša na katoliški podlagi vzgojena mladina pokazala, da hočemo doseči prelepe cilje, katere smo si začrtali. Z veseljem gledamo nazaj v preteklost, a bolj navdušeno še stopamo v bodočnost. Naše društvo šteje letos čez 100 članov ter smo torej lahko ponosni, da imamo našo najboljšo mladino v njem. Upamo, da se bo to število še znatno zvišalo. Tudi vi, dragi domačini, ste ta dan pokazali, da nas ljubite, z nami čutite ter da stojite v naših vrstah. Obiskalo nas je tudi mnogo naših sosedov, hvala vam! Ta dan hočemo z latini črkami zapisati v krovniko našega društva. Naš društveni dom, kateremu smo položili ta dan temeljni kamen, naj bode močna katoliška trdnjava na braniku naše mile domovine. Tebi, draga mladina anovska, pa kličemo: Naj ne ugasne svetel kamen v Vaših očeh, neskaljena naj bode Vaša srca, ko gradimo mogočno stavbo krščanske prosvete. Vse naše delo in življenje naj bode uravnano tako, da bode odgovarjalo besedam pesnikovim, ki pravi: Mi nočemo žalostnih zvezd, mi nočemo mračnih cest, mi hočemo solnce žarečega in za krasne vzore gorečega. Bog živi!

Hajdina pri Ptuj. Tukajšnja Dekliška zveza in Marijina družba se bosta dne 21. junija slovesno posvetili kot veliki moralni družini presv. Srcu Jezusovemu. Ob tej priliki priredi Dekliška zveza po končani slovesnosti v cerkvi lepo akademijo z za to svečanost primernim sledečim sporedom: »Junaška deklica«, drama v petih dejanjih, z zaključno sliko; »Rožica božjega Srca«, igrice v dveh dejanjih, deklamacija, govor in petje. Začetek približno ob treh popoldne. Dekliške zveze širom ptujskega okraja, kakor splošno prijatelji krščanske prosvete najljubneje vabljeni. Pridite, da prisostvujete slovesnemu ustoličenju lepe podobe sv. Srca v naš Društveni dom, ki bode odslej dom, kateremu bode kraljevalo Srce najvišjega Kralja. Bog živi! — Odbor.

Konjice. Orglarska šola v Celju je pod vodstvom g. K. Bervarja priredila dne 7. t. m. v tukajšnjem Katoliškem domu pevski venček ter igro »Izguljeni sin.« Pri prirodu v Konjice so se udeležili službe božje. Ob 3. uri se je vršila prireditve. Udeležil se je prečastiti gospod arhidijakon in ostala duhovščina ter obilo občinstva. S prireditvijo je bilo občinstvo prav zadovoljno.

Tedenske novice.

Brezprimerna brezvestnost. Dr. Zerjavovo »Jutro« beleži vest, da v ljubljanski oblasti obolevajo in poginjajo v velikih množinah svinje, ki so bile po krivdi državnega zavoda v Križevcih pri Belovarju mesto cepljene proti rdečici, okužene s svinjsko kugo in je s tem po krivdi državnega zavoda že itak ubogi kmetijski stan oškodovan za bogzna kako visoke svote. Naši kmetovalci so se zadnja leta pridno posluževali cepljenja, ki se je pokazalo kot uspešno sredstvo zoper svinjsko kužno bolezen, katere se imenuje rdečica. Kmalu po izvršeni ceplitvi se je pa dognelo, da so proti rdečici cepljene svinje obolevale in poginile na hujši boleznin nego je rdečica, in sicer na — svinjski kugi. Sedaj se je dognelo, da nosi krivdo na razširjenju svinjske kuge državni zavod za izdelovanje cepiva v Križevcih pri Belovarju. Ta zavod je razposlal okrajnim živinozdravnikom mesto cepiva zoper rdečico, bacile (glivice), ki